

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Mokymo įstaigų ir darbdavių partnerystės (Tiriamoji nuomonė)

(2009/C 228/02)

Čekijos užsienio ir Europos reikalų ministras, rengiantis Čekijos pirmininkavimui Europos Sąjungai, 2008 m. birželio 27 d. raštu paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą parengti tiriamąją nuomonę dėl

„Mokymo įstaigų ir darbdavių partnerystės“ (Tiriamoji nuomonė).

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2009 m. kovo 10 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Henri MALOSSE, bendrapranešėjis Cristian PIRVULESCU.

452-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2009 m. kovo 24 – 25 d (2009 m. kovo 24 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 160 narių balsavus už, 1 – prieš ir 11 susilaikius.

1. Santrauka ir rekomendacijos

1.1 Atsakant į Čekijos, rengiantis pirmininkauti Europos Sąjungai, EESRK pateiktą prašymą, šioje tiriamojoje nuomonėje, kurioje daugiausia dėmesio skirta darbdavių ir mokymo įstaigų ryšiams, pateikiamos rekomendacijos įmonėms, įmonių asociacijoms, pačioms įvairiausioms mokymo įstaigoms, taip pat ir pačiai ES, aptariamoms socialinio dialogo ir pilietinio dialogo su visomis suinteresuotomis institucijomis ir struktūromis plėtojimo gairės.

1.2 Rengiant nuomonę atsižvelgta į šiuos aspektus:

— krizę, dėl kurios Europa susiduria su naujomis vidaus ir išorės problemomis ir realiojoje ekonomikoje tenka uždaryti arba perorganizuoti įmones ir spręsti labai išaugusio nedarbo problemą,

— struktūrines tendencijas, darančias didelį socialinį ir ekonominį poveikį: gyventojų senėjimas, didėjanti sparčiai augančios ekonomikos šalių įtaka pasaulio rinkose, naujų technologijų plėtra, ir reikalaujančias nuolatinių pastangų prisitaikyti ir numatyti, kokių naujų gebėjimų prireiks,

— asmenų ir visuomenės grupių, kurioms gresia atskirtis, poreikius. Pažeidžiamiems visuomenės nariams krizės laikotarpiu yra sunkiausia. Partnerystės turi padėti užtikrinti lygias galimybes, įgyvendinant projektus, skatinančius moterų, jaunimo, mažumų, neįgaliųjų, vyresnio amžiaus darbuotojų įtraukimą į darbo rinką.

1.3 Nuomonėje pabrėžiama keletas prioritetų:

— partnerystės kultūra atsižvelgiant į iš esmės skirtingas mokymo įstaigų ir įmonių užduotis,

— bendra mokymo įstaigų ir įmonių ryšių bei partnerystės padėties apžvalga. Išskyrus techninio ir profesinio mokymo

sritį, kitose srityse ryšiai menki, visų pirma nėra reikalingų išteklių ir strateginės vizijos,

— poreikis rasti tinkamą požiūrio „iš viršaus į apačią“ (angl. *top-down*) ir požiūrio „iš apačios į viršų“ (angl. *bottom-up*) pusiausvyrą įgyvendinant būsimas iniciatyvas,

— asmeninių ryšių svarba užtikrinant partnerystės veiksmingumą,

— būtinybė visas partnerystės plėtimą prasmę tarp mokymo įstaigų (universitetų, profesinio mokymo įstaigų, mokyklų ir t.t.) ir darbdavių (viešojo ir privataus sektoriaus, NVO ir pan.) problemas spręsti, laikantis trijų lygmenų požiūrio:

— pradinis, vidurinis ir aukštasis (tretinis) mokymas,

— pradinis ir tęstinis profesinis mokymas,

— inžinierių ir technikos specialistų rengimas, moksliniai tyrimai ir inovacijos,

— ypatingos pastangos profesinių sektorių ir MVĮ atžvilgiu. Ši įmonių kategorija dėl savo lankstumo iš tiesų yra pagrindinis darbo vietų kūrimo šaltinis krizės laikotarpiu. Jos vaidmuo skatinant verslumą ir kūrybiškumą yra ypatingai svarbus,

— darbdavių organizacijoms, profesinėms sąjungoms ir pilietinėms visuomenės organizacijoms tenkantis projektų ir sinergijos skatinimo, siekiant paremti tvarias ir dinamiškas struktūras ir iniciatyvas, vaidmuo.

Bendras požiūris siekiant sukurti visų susijusių partnerių bendradarbiavimo modelį konkurencijos kontekste

1.4 EESRK siūlo Europos mastu sukurti naują įmonių ir mokymo įstaigų bendradarbiavimo sistemą siekiant ne tik atskleisti Europos dimensijos naudą, bet ir siekiant visuomenės pažangos. EESRK rekomenduoja pradėti Europos masto procesą, kurį būtų galima pavadinti Prahos procesu, susiejant su 2009 m. balandžio 6 – 7 d. pirmininkaujančios Čekijos iniciatyva Prahoje vykstančia konferencija „Mokymo įstaigų ir darbdavių partnerystė“. Šiam procesui galėtų būti suteikta plati Europos orientacinių metmenų forma; tai padėtų vietos veiklos vykdytojams imtis novatoriškų veiksmų vietos ir nacionaliniu lygmenimis:

- paprašyti valstybių narių ir valdžios institucijų daugiau investuoti apskritai į švietimą ir konkrečiai į šias partnerystes, kad būtų rastas tinkamas ekonomikos krizės ir nuolatinių neatitikimų darbo rinkoje sukeltų problemų sprendimo būdas,
- skatinti įmones ir mokymo įstaigas dalyvauti šiose partnerystėse ir imtis inovacijų tiek formos, tiek ir turinio klausimais,
- keistis gerosios praktikos pavyzdžiais ir nustatyti technines ir finansines sąlygas, kurios sudarytų galimybę testuoti, vertinti ir skleisti iniciatyvas Europos mastu,
- plėtoti bendrus projektus (numatyti pamatines sistemas dėl diplomų, mokyklų ir iniciatyvų tinklų, rengti pedagogus, kurti tarpininkų tinklą),
- skatinti pedagogų, mokinių, mokyklų ir darbdavių organizacijų kryžminio judumo programas.

1.5 EESRK siūlo, kad iki 2013 m. šis procesas būtų finansuojamas iš Europos struktūrinių fondų ir esamų programų (Leonardo, Grundtvig, Erasmus studentams, Erasmus mokiniams, Erasmus įmonių steigėjams ir pan.) priderinant. ESF turėtų visų pirma finansuoti pradinį profesinį mokymą. Po 2013 m. būtų galima pasiūlyti konkrečią papildomą programą.

2. Verslo ir akademinio pasaulių partnerystės poreikis ir potencialas

2.1 Visoje ES teritorijoje vystymąsi ir gyvenimo kokybę didele dalimi lemia kultūros ir mokslo lygis, priklausantis nuo mokymo sistemų kokybės. Reikia pabrėžti, kad Europoje įmonių ir mokymo įstaigų bendradarbiavimui kyla didelių kliūčių:

- socialinėje plotmėje – susijusių su augančia žinių paklausa,

- ekonominėje plotmėje – su eksponentiniu dėstomųjų dalykų skaičiaus didinimu siekiant atsižvelgti į ekonomikos poreikius,
- kultūrinėje plotmėje – su vis gausnesniais poreikiais propaguoti daugiakultūriškumo vertybes.

Partnerystė taip pat turi apimti:

- teisę į švietimą ir mokymą visiems, visų pirma kiek įmanoma skatinant bendrąjį išsilavinimą, įskaitant kalbų mokymąsi ir šiuolaikines ryšių technologijas,
- kovą su bet kokios formos atskirtimi ir diskriminacija bei pagarbą bet kokiai įvairovei,
- iniciatyvumą, kūrybiškumą ir visas teigiamas vertybes, susijusias su turto kūrimo ir verslumo sąvokomis,
- ypatingą dėmesį atskiriems atvejams, visų pirma konkrečioms visuomenės grupėms.

2.2 Tradiciškai Europa siekė numatyti ilgalaikius gebėjimų poreikius. Tačiau greitai besikeičiančioje pasaulio ekonomikoje reikalingas glaudesnis švietimo ir verslo bendradarbiavimas, kad būtų galima tenkinti dabartinius ir artimiausioje ateityje atsirasiančius pramonės, visų pirma MVĮ, poreikius.

2.3 Įgyvendinant partnerystes techninio, vidurinio ir aukštojo mokslo srityse jau ilgą laiką kaupiama labai teigiama patirtis, užtikrinanti simbiozę su ekonomine aplinka remiantis įvairiais oficialiais ir neoficialiais susitarimais, siejančiais mokymo įstaigas ir įmones bei atvirksčiai. Tačiau ypatingai siekiama ne tik geros praktikos, kurios pavyzdžių randame visur, bet ir, laikantis kiekvieno išsipareigojimų (visų pirma mokymo įstaigų išsipareigojimų ir autonomijos teikti kvalifikaciją), kurti ilgalaikes partnerystes siekiant sinergijos, sutelkti pajėgas, talentus, kad būtų galima drauge parengti ekonominių ir socialinių problemų sprendimo būdus.

Įmonės ir mokymo įstaigos, žinoma, siekia skirtingų galutinių tikslų, tačiau keisdamosi informacija, partnerystėmis ir bendrais projektais jos gali geriau užtikrinti sėkmingą savo užduočių įgyvendinimą. Per daugelį metų, net šimtmečius kai kuriose valstybėse narėse susiformavo alternatyvaus mokymosi ir darbo sistemos, kai mokymas vyksta mokykloje ir įmonėje (dualinio mokymo sistema Vokietijoje, apprentissage Prancūzijoje, apprenticeships Jungtinėje Karalystėje ir t.t.). Toks mokymas įrodė didelę nuolatinių, struktūruotų ir integruotų partnerysčių papildomą naudą.

2.4 Idealiu atveju įmonės suteikia žinių apie rinkų poreikius tiek artimiausiu metu, tiek prognozuojamus ateičiai, taip sudarydamos galimybę geriau orientuoti švietimo ir profesinio mokymo pasiūlą. Jos yra žinių, profesinės kompetencijos ir techninių išteklių rezervuarai.

2.5 Mokymo įstaigose taip pat kaupiamos techninės ir mokslinės žinios, kurias galima deramai panaudoti praktikoje: besimokantieji rengiami darbo aplinkai, vystoma nauja mokymo pasiūla ir keliama kvalifikacija.

3. Iššūkiai įmonėms ir mokymo įstaigoms

3.1 Nors sukaupta daug teigiamos patirties, partnerysčių iniciatyvos tarp mokymo įstaigų ir darbdavių toliau išlieka ribotos, dažnai apsiribojant techniniu ir profesiniu mokymu. Susidarius ekonomikos krizei, tiesiog būtina atgaivinti šių partnerysčių potencialą, kadangi siekiant sėkmingo ekonomikos atgaivinimo reikia mokyti labiau atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius ir geriau išnaudoti žmogiškuosius išteklius bei gebėjimus įmonėse.

3.2 Šių naujų Europos partnerysčių sistema, žinoma, turėtų būti daugialypė. Jos veikloje skirtingais būdais turėtų dalyvauti įvairūs suinteresuoti subjektai:

- vietos lygmeniu – įmonės su mokymo įstaigomis ir vietos valdžios institucijomis,
- postūmų ir struktūrinę organizaciją šiam vietiniam bendradarbiavimui turėtų suteikti verslininkų asociacijos, socialiniai partneriai, mokymo įstaigos ir kiti pilietinės visuomenės veikėjai,
- Europos lygmeniu 27 valstybių narių ES dimensiją privalo užtikrinti Europos Komisija, didžiosios Europos verslininkų ir darbuotojų organizacijos, kiti pilietinės visuomenės veikėjai ir, be abejo, ES valstybių narių vyriausybės.

3.3 Mokymo ir verslo įstaigos joms atstovaujančių organizacijų lygmeniu prisiima bendrą atsakomybę už profesinio mokymosi galimybes ir pasiūlą.

3.4 Verslas susiduria su būtinybe apsirūpinti labai įvairios kompetencijos darbuotojais įvairiose plotmėse, lemiančiose ar paveikiančiose jo organizavimą, funkcionavimą ir ekonominę veiklą technologijų raidos, internacionalizavimo, naujųjų techno-

logijų srityse. Verslui kyla uždavinys, viena vertus, rasti atitinkamos kompetencijos darbuotojų darbo rinkoje, o kita vertus – suteikti profesinius reikalavimus atitinkančią kvalifikaciją savo sandomiems darbuotojams, esamiems ir būsimiems vadovams. Darbuotojai savo ruožtu susiduria su būtinybe didinti savo įsidarbinimo pagal turimą profesiją galimybes, įgytas kvalifikacijas pagrįsti diplomais, kurių vertė būtų pripažinta tiek įmonės viduje, tiek išorinėje darbo rinkoje.

3.5 Europos mokymo raidos dinamikoje dominuoja du reiškiniai – mokslo siekiančių skaičiaus ir jų įvairovės didėjimas. Spartus mokinių ir studentų skaičiaus augimas pastaraisiais dešimtmečiais lėmė didelę jų įvairovę (amžiaus, ankstesnio mokymosi, socialinės kilmės ir pan. požiūriu), todėl reikalingi tinkami darbo metodai ir ypatingas dėmesys.

3.6 Šiuo požiūriu, siekiant įveikti šio laikotarpio sunkumus, bendradarbiavimo potencialas yra maksimalus, o svarstant problematiką verta daugiau dėmesio skirti trims toliau aptariamiems aspektams.

3.6.1 Šiandien nepaprastai trūksta kvalifikuotų darbuotojų paslaugų, statybos, maitinimo, viešbučių ir kituose sektoriuose. Techninis ir profesinis mokymas dažnai buvo įmonių ir mokymo įstaigų vietinio bendradarbiavimo gairė. Daugelyje šalių jis apleistas ir kai kas galvoja, kad neužtikrintumas ir atskirtis mūsų visuomenėse yra tiesiogiai susiję su šiuo reiškiniu. Įmonės ir mokymo įstaigos yra bendrai atsakingos už karjeros perspektyvų gerinimą (atlyginimo, paaukštinimo požiūriu ir pan.), profesijų ir amatų propagavimą užtikrinant kokybišką mokymą, kuriame svarbią vietą užimtų bendrasis išsilavinimas.

3.6.2 Nuolatiniai greitai vykstantys pokyčiai reikalauja nuolatinio pasiekimų atnaujinimo, tęstinio profesinio mokymo, pakartotinio mokymosi ir profesinės kompetencijos bei kvalifikacijos palaikymo. Taigi, visiems šiandien tampa aktualus mokymasis visą gyvenimą, kuris yra puiki galimybė darbdavių ir mokymo įstaigų partnerystėms.

3.6.3 Dauguma įmonių, ypač MVĮ, mažai ką žino apie mokymo įstaigas, išskyrus kai kuriuos atvejus. Tačiau MVĮ gali pririnkti įvairiapusį profesinį išsilavinimą turinčių darbuotojų.

Viena iš galimybių būtų labiau įtraukti darbdavius rengiant pedagogus, atsakingus už profesinių gebėjimų vystymą. Be to, reiktų rengti tarpininkus, kurie stimuliuotų partnerystes ir užtikrintų sklandžią jų veiklą.

4. Europos akademinio ir įmonių pasaulių ryšių sistemos link

Krizių ir daugelio naujų iššūkių laikotarpiams, smarkiai išaugus nedarbui, reikia ne tik investuoti į profesinį mokymą, bet ir greitai numatyti, įvertinti ir valdyti būsimus žinių poreikius, kaip pripažino Europos Komisija komunikate „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms“⁽¹⁾. Būtina pasitelkti visas esamas galimybes, visų pirma struktūrinius fondus, šioms problemoms spręsti ir planuoti naujas pagalbos formas 2014–2020 m. laikotarpiui.

4.1 Devintajame dešimtmetyje buvo sukurtas unikalus Europos tinklas (COMETT programa), gebantis kasmet surengti tūkstančius veiksmingų tarptautinių pramonės ir universitetų mainų, įskaitant intensyvius pažangaus profesinio mokymo kursus. Pažangaus profesinio mokymo pasiūla visoje ES teritorijoje pagerėjo ir kiekybės, ir kokybės požiūriu, padėdama didinti Europos konkurencingumą ir geriau įsisąmoninti bei suvokti universitetų ir įmonių bendradarbiavimo privalumus.

Kai kuriuos COMETT programos elementus perėmė Leonardo da Vinci programa, bet jos specifika ir tinklų potencialas buvo prarasti⁽²⁾.

4.2 Bolonijos procesas

4.2.1 1999 m. sukurtos Europos aukštojo mokslo erdvės, kurią pristatė 29 šalių švietimo ministrai ir universitetų vadovai ir kuri pavadinta „Bolonijos procesu“, rezultatas – didelė reforma, kurioje oficialiai dalyvavo 46 Europos Tarybai priklausančios šalys.

4.2.2 Bolonijos procesu siekiama sukurti Europos profesinio mokymo erdvę suderinant universitetinių studijų ciklus Europoje: bakalauro, magistrantūros, doktorantūros. Toks suderinimas ypač padeda lyginti studijas ir palengvina studentų mainus bei asmenų judumą. Šios priemonės gali padidinti aiškumą, padėti naikinti kliūtis ir pagerinti universitetų bendradarbiavimą su verslu.

4.2.3 Tačiau tenka konstatuoti, kad:

— pramonės ir mokymo įstaigų ryšių stiprinimas niekuomet nebuvo nurodomas prioritetu,

⁽¹⁾ COM(2008) 868/3 „Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms. Darbo rinkos ir gebėjimų poreikių numatymas ir derinimas“ {sec(2008) 3058}

⁽²⁾ EESRK tiriamoji nuomonė dėl geresnio jaunimo judumo Europoje skatinimo. Pranešėjas J. I. Rodríguez García-Caro (OL C 224, 2008 8 30).

— universitetai, kurių pagrindinė užduotis, suprantama, yra ne ryšiai su darbdaviais, paprastai neturi nei priemonių, nei galimybių užmegzti struktūruotus ryšius su ES šalių įmonėmis,

— darbdaviai tikisi bendradarbiavimo, bet pernelyg dažnai jie nesuteikia laukiamos techninės ir finansinės pagalbos.

4.3 Kopenhagos procesas

4.3.1 Šio 2002 m. pradėto Europos Sąjungos proceso tikslas – pasiekti, kad profesinio švietimo ir mokymo (PŠM) sistemos taptų kokybės rodikliu ir labai skatinti tokio pobūdžio veiksmus, kaip Bolonijos procesas, tik pritaikytus profesinio švietimo ir mokymo sritims.

4.3.2 Programos Leonardo ir Grundtvig (pirmoji skatina asmenų, norinčių įgyti profesinės patirties Europoje, judumą ir sudaro sąlygas mokymo specialistams keistis gerosios praktikos pavyzdžiais, o antroji skirta gerinti suaugusiųjų švietimo kokybę ir stiprinti Europos aspektą bei Europos piliečiams suteikti daugiau galimybių siekti geresnio mokymosi visą gyvenimą) buvo žinomos pernelyg siauram ratui ir nepasiekė kritinio masto, kuris būtų padėjęs įgyvendinti tikslus. Nekvestionuojant programų sąlygų, ateityje reiktų stiprinti veiklos priemones.

4.3.3 Už profesinį švietimą ir mokymą atsakingų ministrų susitikime Bordo mieste (2008 m. lapkričio 26 d.) priimta deklaracija tęsia Kopenhagos procesą dėl sustiprinto Europos bendradarbiavimo švietimo ir profesinio mokymo srityje. Joje taip pat patvirtinama būtinybė sutelkti tinkamą privatų ir viešųjų finansavimą. Tai būtų galima padaryti naudojantis ESF, ERPF ir EIB paskolas.

Bordo komunikate konstatuojama, kad labai skiriasi kompetencija ir būtina vystyti veiklą siekiant numatyti poreikius bei rekomenduojama kiek galima daugiau plėtoti profesinį mokymą ir įtraukti valstybes nares, Komisiją ir socialinius partnerius.

5. Naujas Europos procesas darbdavių ir mokymo įstaigų partnerystėms skatinti

5.1 Pagal naujausią ataskaitą dėl programos „Švietimas ir mokymas 2010“⁽³⁾ pažangos, Europos Sąjunga negali ignoruoti savo atsilikimo švietimo srityje nei sunkumų, išskylančių

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/education/policies/2010/natreport08/council_fr.pdf - 2008 m. sausio 31 d. COREPER ataskaita Tarybai, 2008 m. penktosios Tarybos ir Komisijos jungtinės ataskaitos apie veiksmų programos „Švietimas ir profesinis mokymas 2010“ įgyvendinimo pažangos projektas, dok. Nr. 5723/08

prireikus įmonėms pasiūlyti asmenų, turinčių bazinį išsilavinimą ir pakankamą specializaciją, kad būtų galima įveikti technologijų iššūkius ir šandieninę globalizaciją. Siekiant šio tikslo, būtinas judumas Europos viduje ir užsienio kalbų mokymasis, vadovaujantis Europos daugiakalbystės strategija. Todėl bendras požiūris į įmonių ir mokymo įstaigų santykių klausimą turi būti suvokiamas kaip būtinybė siekiant spręsti problemas, bet visų pirma – kaip nacionalinės švietimo politikos suvaržymų pašalinimo ir galiausiai kaip žmogiškojo Europos integracijos potencialo išlaisvinimo galimybė.

5.2 Mokyklos ir universitetai, ketinantys savo pasiūlos neapriboti pradinio profesinio mokymu, bet tapti tęstinio profesinio mokymo teikėjais, turi gauti didesnę pagalbą. Pavyzdžiui, švietimo įstaigos negali gauti pagal struktūrines programas skiriamos finansinės paramos žmogiškųjų išteklių vystymui (išskyrus kelete valstybių narių). Tačiau šalių, kur toks finansavimas galimas, patirtis rodo, kad ši iniciatyva gali reikšmingai prisidėti prie stipresnių ryšių su įmonėmis plėtojimo ir pagerinti bendrą švietimo ir profesinio mokymo pasiūlos kokybę.

5.3 Pagrindinis pripažintas Europos programų trūkumas – ambicingumo stoka dėl riboto biudžeto. Tad ar nederėtų, užuot rekomendavus „kažkelintąją“ Europos programą, kuri liktų žinoma nedideliame žmonių ratui ir kuria pasinaudotų labai negausus elitas, verčiau taikyti sisteminių požiūrį, grindžiamą paprastesnėmis (ne biurokratinėmis, kokios pernelyg dažnai yra Europos programos), bet ambicingesnėmis priemonėmis. Jos turėtų:

- bendrą politinę programą, kurią turėtų tvirtinti, vertinti ir stebėti socialiniai partneriai, EP, Europos Vadovų Taryba ir EESRK,

- Europos rinkų ir sektorių, turinčių didelę kvalifikuotų darbuotojų paklausą, nustatymo priemones,
- galimybę keistis gerą patirtimi, įskaitant techninį mokymą, mokymąsi visą gyvenimą ar mokslinius tyrimus,
- Europos stipendijas ir kitų priemonių, finansuojamų ES ir valstybių, privataus sektoriaus ar asociacijų, kurios būtų suteikiamos visų grupių asmenims, visų pirma mažumoms ir sunkumų patiriantiems jaunuoliams: tai galėtų būti praktinės stažuotės, profesinės įtraukties projektai, inovacijų projektai,
- bendrus standartus diplomams ir profesinei kvalifikacijai pripažinti bei vietos tinklus tarpvalstybinėms iniciatyvoms įgyvendinti,
- sukurtus Europos tarpininkų tinklus partnerystėms skatinti,
- priderintus esamus Europos fondus ir programas šiam tikslui pasiekti.

5.4 Europos integracija yra didelis privalumas siekiant sutelkti patirtį ir didinti potencialumą, padedantis mūsų mokymo įstaigoms suteikti platesnes ir gausesnes galimybes įmonėms turėti vidaus rinką, išlaisvinančią vystymosi potencialą. Prahos procesas, siejamas su konferencija „Mokymo įstaigų ir darbdavių partnerystė“, kuris įvyks balandžio 6–7 d. Prahoje ES pirmininkaujančios Čekijos iniciatyva, suteiks politinio dinamizmo ir nubrėš tolesnės veiklos gaires.

Bruselis, 2009 m. kovo 24 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI